Пролетарі всіх країн, єднайтеся! РІК ВИДАННЯ 24

Червоне Запоріжжя

ОРГАН ЗАПОРІЗЬКОГО ОБКОМУ І МІСЬКОМУ КП(б)У ТА ОБЛАСНОЇ РАДИ ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ

№ 47 (6591) | СУБОТА, 10 БЕРЕЗНЯ 1945 року | Ціна 20 коп.

Нехай кожен трудівник, на якій би ділянці він не працював, зробить все можливе для найшвидшого поставлення до ладу зруйнованої німецькою звіротою промисловості та народного господарства.

(Із звернення стахановців підприємств міста Запоріжжя).

НАКАЗ

Верховного Головнокомандуючого

КОМАНДУЮЧОМУ ВІЙСЬКАМИ 2-го БІЛОРУСЬКОГО ФРОНТУ

Маршалові Радянського Союзу РОКОССОВСЬКОМУ

НАЧАЛЬНИКОВІ ШТАБУ ФРОНТУ

Генерал-полковникові БОГОЛЮБОВУ

[illegible] військ 2-го БІЛОРУСЬКОГО фронту, розвиваючи наступ, оволоділи містом ШТОЛЬП — важливим вузлом залізничних та шосейних доріг і потужним опорним пунктом оборони німців у Північній Померанії.

[illegible] в боях за оволодіння містом ШТОЛЬП відзначилися [illegible] генерал-лейтенанта РОМАНОВСЬКОГО, генерал-лейтенанта ЗЛОБІНА, генерал-лейтенанта МІКУЛЬСЬКОГО, генерал-майора КОРОТКОВА, генерал-майора ХУДАЛОВА, полковника ГРЕБЕНКІНА, полковника ХРАМЦОВА, полковника ПОЛУЄКТОВА, полковника КОРНУКОВА, полковника АСАФЬЄВА; артилеристи генерал-майора артилерії [illegible]РУБ, генерал-майора артилерії ЛИХАЧЕВА, генерал-майора артилерії КОЗИНОВА, полковника ЗАХАРОВА; танкісти генерал-лейтенанта танкових військ ПАНФІЛОВА, полковника АБРОСОВА, полковника УЛЬЯНОВА, підполковника [illegible]СТОРОВА, підполковника КУЯ, підполковника РЯ[illegible]ЄВА, підполковника БАЛАКОВА, полковника ХАРИ[illegible]ОВА, підполковника НЕМКОВИЧ, майора ПОТАПОВА; льотчики генерал-лейтенанта авіації БАЙДУКОВА, генерал-майора авіації БОРИСЕНКА, генерал-майора авіації ФЕДОРОВА, полковника ГРИЦЕНКА, полковника РИБАКОВА, полковника ПОКАЄВОГО, підполковника КАЗАЧЕНКА, підполковника БАРДЕЄВА; сапери полковника ВИНОГОРА, інженер-полковника ПОЛОВНЕВА, полковника КЛИМЕНТЬЄВА, підполковника ДУБРАВІНА; зв'язківці полковника СИЧЕВА, підполковника ПОКРАС, майора ГРАДЕЦЬКОГО.

На ознаменування здобутої перемоги з'єднання і частини, які найбільш відзначилися в боях за оволодіння містом ШТОЛЬП, представити до нагородження орденами.

Сьогодні, 9 березня, о 21 годині столиця нашої Батьківщини МОСКВА від імені Батьківщини салютує доблесним військам 2-го Білоруського фронту, які оволоділи містом ШТОЛЬП, — двадцятьма артилерійськими залпами з двохсот двадцяти чотирьох гармат.

За відмінні бойові дії ОГОЛОШУЮ ПОДЯКУ керованим Вами військам, які брали участь в боях за оволодіння містом ШТОЛЬП.

Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Батьківщини!

Смерть німецьким загарбникам!

Верховний Головнокомандуючий

Маршал Радянського Союзу Й. СТАЛІН.

[illegible] березня 1945 року.
№ 287

До всіх робітників, інженерно-технічних працівників і службовців підприємств Запорізької області

Звернення стахановців підприємств міста Запоріжжя

Дорогі товариші!

Наближається Міжнародне свято 1-е Травня. Народи нашої країни зустрічають цю знаменну дату новими перемогами на фронтах Великої Вітчизняної війни і в тилу. Здійснюючи історичні вказівки нашого великого полководця — Маршала Радянського Союзу товариша Сталіна, доблесна Червона Армія успішно знищує пораненого фашистського звіра в його власному лігві, і недалекий той час, коли Червоний Прапор Перемоги замайорить над Берліном.

Радянський тил, нерозривно зв'язаний одними цілями і завданнями з Червоною Армією, своєчасно і безперебійно забезпечує її першокласною бойовою технікою, спорядженням і продовольством.

Придушені німецькі звірі кров'ю і сльозами наших батьків і матерів, сестер і братів, дружин і дітей більше двох років поливали Запорізьку землю. В несамовитій люті від свого безсилля ск[illegible] наш народ, вони грабували, палили і знищували багатства нашої країни, нашу промисловість і культуру. Німці зруйнували гордість нашої країни — Дніпрогес імені В. І. Леніна, первістка Сталінських п'ятирічок, гіганта металургійної промисловості «Запоріжсталь», алюмінієвий комбінат, завод «Комунар» та інші підприємства міста Запоріжжя. Майже цілком зруйнований житловий фонд нашого соціалістичного міста, пограбовані і зруйновані десятки шкіл, вузів і культурних закладів.

З пекучою ненавистю до ворога, почуттям безмежної відданості справі більшовицької партії і радянському урядові, з почуттям безмежної любові до Батьківщини ми відродимо наше місто з його промисловістю, повернемо Запоріжжю колишню славу.

Дорогі товариші!

Ми добре знаємо, що перемога близька, але вона сама не прийде, її треба завойовувати в смертельній сутичці з ворогом на полі бою. Ворог в передсмертних корчах люто опирається. Щоб обити ворога, докладемо всіх наших сил, забезпечивши максимальну допомогу фронтові. Б упертій праці добиємося повної ліквідації слідів німецько-фашистського хазяйнування і швидшої відбудови нашої соціалістичної промисловості, житлово-комунального господарства та культурних закладів міста.

Виконуючи державне завдання по відбудові промисловості міста Запоріжжя: серця української енергетики — Дніпрогес імені В. І. Леніна, заводів чорної і кольорової металургії та машинобудування, ми будемо невпинно поліпшувати організацію і техніку виробництва, посилено добиватися поліпшення якості, зниження собівартості будівельних робіт і продукції, що випускається, повсякденно підвищувати продуктивність праці, економно витрачати паливо, електроенергію та матеріали.

Для досягнення цих завдань необхідно ще ширше розгорнути соціалістичне змагання, множити ряди стахановців, фронтовиків тилу.

Натхненні героїчними перемогами Червоної Армії, ми, стахановці підприємств міста Запоріжжя, робітники, інженерно-технічні працівники та службовці, зібравшись на загальноміські збори, закликаємо всіх робітників, інженерно-технічних працівників і службовців промислових підприємств Запорізької області розгорнути по-справжньому соціалістичне змагання за скорішу відбудову зруйнованого народного господарства і всемірне збільшення випуску продукції для фронту.

Обговоривши на робітничих зборах наступні завдання трудящі міста Запоріжжя беруть на себе в передтравневому соціалістичному змаганні такі зобов'язання:

1. Достроково, до 25 квітня, закінчити програму 4-х місяців 194[illegible] року по відбудові виробничих площ і будівельно-монтажним роботам підприємств міста. Виконати робіт понад план до фонду перемоги Червоної Армії на суму два мільйони карбованців.

2. Забезпечити до 1-го Травня перевиконання плану по відбудові житлоплощі на 10 процентів.

3. Випустити понад план продукції для фронту і населення на 6,5 мільйона карбованців.

4. Підвищити продуктивність праці, порівняно з 4-м кварталом, на 10 процентів.

5. Знизити собівартість виконуваних робіт до продукції, що випускається, на 5 процентів.

6. Відпрацювати до 1-го Травня кожному трудящому Сталінського та Ленінського районів один робочий день на відбудові гідроелектростанції імені В. І. Леніна і кожному трудящому Орджонікідзевського району — на відбудові заводів чорної металургії.

7. Відпрацювати кожному трудящому міста по відбудові та благоустрої міста 25 годин в позаурочний час.

Ми звертаємось до вас, дорогі товариші, з закликом — в передтравневому соціалістичному змаганні боротися за закріплення нових успіхів на трудовому фронті. Кожний фронтовик тилу повинен сьогодні працювати краще, ніж учора, завтра краще, ніж сьогодні, щоб наші доблесні воїни почували нашу практичну допомогу.

Нехай кожен трудівник, на якій би ділянці він не працював, зробить все можливе для найшвидшого поставлення до ладу зруйнованої німецькою звіротою промисловості та народного господарства.

Нехай наша праця, перетворена в бойову продукцію, прискорить розгром німецько-фашистських загарбників.

Хай живе наша непереможна Батьківщина!

Хай живе наша доблесна Червона Армія!

Хай живе наш вождь і полководець, Маршал Перемог, рідний і мудрий Сталін!

Назустріч першотравню

[illegible] завдаючи ворогові нищівних ударів, Червона Армія продовжує величезний наступ на всьому фронті. Під ударами [illegible] німецьких дивізій, що їх тил оснащує і постачає всіма видами першокласної бойової техніки, падають один за одним бастіони німецької оборони. Радянські люди, від Білого до Чорного моря, від західних кордонів до Тихого океану, з хвилюванням зустрічають радісні вісті з фронту. Могутня радянська індустрія всією своєю силою допомагає Червоній Армії завершити розгром німецько-фашистських загарбників, добити фашистського звіра в його власному лігві, і підняти над Берліном прапор нашої перемоги. Гітлерівська Німеччина приречена, і дні її злочинного існування злічені.

На заводах і фабриках, на шахтах і новобудовах, в містах і селах радянські люди почувають себе учасниками битви, що точиться і по всій країні. Живе бойовий заклик патріотів: «Ще більше посилимо допомогу фронтові. Посилимо нашу підтримку переможній Червоній Армії». З весняними перемогами наших доблесних бійців перегукуються трудові перемоги в тилу. Народ підтримує свою армію підвищенням продуктивності праці. Радянський народ зробив великий подвиг у Вітчизняній війні, до кінця виконав свій обов'язок перед Батьківщиною і допоміг Червоній Армії остаточно розгромити німецько-фашистських загарбників.

«Все для фронту, все для перемоги!» — під цим закликом йде героїчна відбудовна робота у визволеному Запоріжжі. Значення індустріального Запоріжжя і його крупнішими підприємствами в справі відбудови промисловості України величезне. Запоріжжя — це енергетичне серце України. Тому особливо величне і благородне завдання робітників і робітниць Запоріжжя, які відроджують промисловість і господарство області.

З небаченим героїзмом і завзяттям працюють наші люди над відбудовою господарства. Праця визволених від німецького ярма людей вливається в загальний трудовий потік нашої великої країни [illegible]

[illegible]

[illegible] виробничих цехів. Ці прекрасні виконують електрозварники передових зварників заводу Андієнко та Федорова, калькулятор Гусаров.

Можна було б продовжити список прекрасних людей підприємств нашого міста, чудових гвардійців відбудови промисловості. Але і цих прикладів досить, щоб бачити те величезне патріотичне піднесення, яке панує серед робітників на підприємствах в ім'я найшвидшої перемоги над німецько-фашистськими загарбниками.

Сьогодні в нашій газеті надруковано звернення стахановців підприємств міста Запоріжжя до всіх робітників, інженерно-технічних працівників і службовців підприємств Запорізької області. Стахановці підприємств міста, включаючись у передтравневе соціалістичне змагання, закликають всіх трудящих області наслідувати їх приклад. У своєму зверненні вони пишуть: «Виконуючи державне завдання по відбудові промисловості міста Запоріжжя: серця української енергетики — Дніпрогес імені Леніна, заводів чорної та кольорової металургії і машинобудування, ми будемо безперервно поліпшувати організацію і техніку виробництва, неухильно добиватися покращення якості, зниження собівартості будівельних робіт і продукції, що випускається, повсякденно підвищувати продуктивність праці, економно витрачати паливо, електроенергію та матеріали. Для рішення цих завдань необхідно ще ширше розгорнути соціалістичне змагання, множити ряди стахановців, фронтовиків тилу».

Стахановці підприємств міста зобов'язалися достроково, до 25 квітня, закінчити програму чотирьох місяців 1945 року по відбудові виробничих площ і будівельно-монтажних робітах на підприємствах міста і виконати робіт понад план, до фонду перемоги Червоної Армії на 2 мільйони карбованців.

Зобов'язання серйозні. [illegible]

[illegible]

Передтравнево — гідну зустріч!

Змагання

МТС Запорізької області на ремонті тракторів

(По стану на 5 березня 1945 року)

Назва МТС	% виконання плану
1. Б[illegible]ська	123
2. Пр[illegible]шівська	111,1
3. Мел[illegible]ська	111
4. «20 років Жовтня»	110,6
5. [illegible]	104,4
6. [illegible]	104,2
7. Андріївська	103,9
8. Подо[illegible]ська	102,9
9. [illegible]	102,3
10. [illegible]	102,1
11. [illegible]	101,7
12. Федорівська	100
13. [illegible]	100
14. [illegible]	100
15. Васил[illegible]ська	100
16. Вес[illegible]ська	100
17. Шо[illegible]ська	100
18. [illegible]	100
19. [illegible]	100
20. Мелітопольська	100
21. К[illegible]	100
22. [illegible]	97,9
23. [illegible]	91,9
24. [illegible]	91
25. Ра[illegible]ська	90,4
26. [illegible]	88,4
27. [illegible]	86,6
28. [illegible]	85,9
29. [illegible]	85,2
30. [illegible]	84,8
31. [illegible] П'ятрічка	83
32. [illegible]	82,2
33. [illegible]	81,5
34. [illegible]	81,3
35. [illegible] Покровська	80,6
36. [illegible]	80
37. Андріївська	80
38. [illegible]	78,3
39. [illegible]	77,5
40. [illegible]	75
41. [illegible]	73
42. [illegible]	72
43. [illegible]	71,5
44. [illegible]	70,3
45. [illegible]	70
46. [illegible]	67
47. [illegible]	66,7
48. [illegible]	[illegible]
49. [illegible]	[illegible]
50. [illegible]	[illegible]
51. [illegible]	60,3
52. [illegible]	60
53. [illegible]	[illegible]
54. [illegible]	[illegible]
55. [illegible]	[illegible]
56. [illegible]	[illegible]
57. [illegible]	[illegible]
58. [illegible]	51,8
59. [illegible]	51,8
60. [illegible]	[illegible]
61. [illegible]	[illegible]
62. [illegible]	[illegible]
ВСЬОГО ПО ОБЛАСТІ	[illegible]

Напередодні сівби

[illegible]ТОКМАК (Від наш. кор.). [illegible]

[illegible] вивезено на поля 100 тонн місцевих добрив.

Від Радянського Інформбюро

Оперативне зведення за 9 березня

Війська 2-го БІЛОРУСЬКОГО фронту, розвиваючи наступ, оволоділи містом ШТОЛЬП — важливим вузлом залізничних та шосейних доріг і потужним опорним пунктом оборони німців у Північній Померанії, а також заняли міста [illegible], [illegible] та понад 200 інших населених пунктів, в тому числі великі населені пункти РАЙНФЕЛЬД, КЕЛЬНІН, ШЕНБЕРГ, СУЛЛЕНШИН, ГРОС [illegible], [illegible], ДАРСІН, ГРОСС-ГЛУШЕН, ДАММЕН, ЗОРХОВ, КАРЦІН, ВАЙГЕНХАГЕН, ЗАЛЕСКЕ, ПУСТАМІН, [illegible], РЮЦЕНХАГЕН. За 8 березня війська фронту взяли в полон понад 1600 німецьких солдатів і офіцерів.

На ШТЕТТІНСЬКОМУ напрямі наші війська продовжували бої по очищенню від противника східного берега ріки ОДЕР і заняли на ньому пункти ВОЛЬФСХОРСТ, ХАКЕНГАЛЬДЕ, ГРЮЦХОРСТ, КАРЛСГОФ, МЮЛЕНБЕК, [illegible], ВОЛЬТИН, [illegible], ТУСХОЙЗЕР.

В боях за 8 березня війська 1-го БІЛОРУСЬКОГО фронту взяли в полон понад 3 тисячі німецьких солдатів і офіцерів. В числі полонених [illegible] німецької [illegible] «[illegible]» генерал-лейтенант [illegible].

В Угорщині, на північний схід від озера БАЛАТОН, наші продовжували [illegible] великими силами танків, противник прагнув прорватися до ДУНАЮ. В боях за 8 березня в цьому районі підбито і знищено 70 німецьких танків.

На інших ділянках фронту — пошуки розвідників і в ряді пунктів бої місцевого значення.

За 8 березня на всіх фронтах підбито і знищено 124 німецьких танки. У повітряних боях і вогнем зенітної артилерії збито 61 літак противника.

* * *

Удар нашої авіації по залізничному вузлу Веспрем в Угорщині

В ніч на 9 березня наші важкі бомбардувальники [illegible] В результаті бомбардування [illegible] залізничному вузлі ВЕСПРЕМ в Угорщині [illegible]

* * *

Війська 2-го Білоруського фронту продовжували успішний наступ. Радянські рухливі з'єднання і піхота [illegible] ударом зайняли місто Шлаве. Ворожий гарнізон міста, що намагався прорватися втечею, був наздогнаний на шосе [illegible] і знищений разом з гусеничними рядами своїх танків. Розвиваючи успіх, наші війська рушили до міста Штольп. Це місто — важливий вузол і шлях сполучення у Північній Померанії. До нього сходиться шість залізничних та вісім шосейних доріг. Обабіч доріг, що ведуть до Штольпа, лежать багато цементу, сталевих плит, [illegible] [illegible] відкриті гнізда для дотів. Противник намагався збудувати в цьому районі довгочасну оборону. Гітлерівці зігнали сюди десятки тисяч людей з лопатами, ломами та кирками. Робота по будівництву проводилась вдень і вночі. Однак, швидке просування Червоної Армії зірвало плани німців. Укріплення так і лишилися недобудованими. На кінець дня наші війська досягли західної околиці Штольпа. Радянська піхота зав'язала бій з противником, який уперто обороняючись, а також самохідна артилерія та гвардійські міномети обійшли місто з півночі і півдня. [illegible] місто [illegible] [illegible] стрільці. [illegible] Стволові гармати [illegible] в бойових порядках піхоти і придушували вогневі точки. [illegible] [illegible] В результаті енергійного бою наші війська повністю оволоділи містом Штольп. [illegible]

[illegible]

* * *

[illegible]

Перший Український фронт. В німецькому [illegible] У місті [illegible], звільненому радянськими військами.

Фото Р. [illegible] (Фотохроніка ТАРС).

Ново-Василівський райком КП(б)У не допомагає шовкайцям

Лише півтора—два місяці минуло з того часу, як шовкайці вперше заговорили про будівництво. За цей час зроблено чимало: колгоспи Шовкайської МТС чесно перетворюють слова в більшовицькі справи.

Коли голова колгоспу «Пролетарський бокаль» тов. Олефіренко висловив на нараді МТС загальну думку присутніх: «ми наслідуватимемо приклад восівців і нашу МТС перетворимо в культурне підприємство», ніхто, звичайно, не заплющив очей на труднощі, з якими зв'язане це будівництво. Але кожен добре розумів, що культурна, обладнана МТС — запорука високої врожайності ланів, отже і підвищення прибутковості колгоспу, добробуту колгоспників, збагачення країни.

І нарада будова почалась.

Колгосп «Пролетарський бокаль» в числі перших почав заготівлю матеріалів. Будівельна бригада з 14 колгоспників відвезла 30 кубометрів каміння для фундаменту гаражу, заготовила 40 тисяч цегли і 4.000 штук черепиці. За 10 днів будівельники приступили до зводу приміщення [illegible]; колгоспи [illegible] продукти, і робітники МТС, що працювали на ремонті тракторів, дістали [illegible] гараж, [illegible] їжу.

Це [illegible] колгоспників викликало великі піднесення ремонтників. Майстерні МТС працювали безперервно; трактористи, слюсарі, токарі, часто відмовляючись від відпочинку, добились дострокового якісного ремонту всього тракторного парку.

День і ніч возили будівельні матеріали колгоспники артілі ім. Кірова. Вони будують майстерню. Вже завезено 10.300 цегли, ліс, залізні балки, одним словом, все, що треба. Через тиждень будівельна бригада починає розчистку та кладіння котловану.

Шумно на будівельній площадці. Серед бригад інженер будови тов. Рижов, голова колгоспу ім. Кірова тов. Ангелов[illegible]. Чутно голос секретаря МТС—т. Суркової, яка приймає будматеріали. Туди й сюди снують підводи, навантажені цеглою та лісом, що прибувають з артілей «17 МЮД», ім. Фрунзе, «Більшовик», ім. Ворошилова. Все в русі, всіма керує одне прагнення: перетворити ці гори цегли, лісу, балок і черепиці на зручні й просторі приміщення оновленої МТС.

Але в районному центрі не помітно не те, що такого прагнення, а й взагалі ніякої заінтересованості долею Шовкайської МТС. В кабінеті секретаря райкому партії тепло й затишно. Секретар тов. Акимов, походжаючи по барвистому килиму, щось диктує машиністці. Входить директор Шовкайської МТС тов. Мащенко.

— Здрастуйте, тов. Акимов! — говорить він.

— Здоров, Мащенко! Сідай, — відповів секретар, — і продовжує диктувати.

Директор сидить півгодини, годину. Ні слова ніхто не звертає ніякої уваги і не зупиняв, коли він збирається йти.

Він поволі виходить, і жоден на серці: секретар не поцікавився, як посувається будівництво, чи виконують колгоспи свої зобов'язання, чи не потрібна, була, його, секретаря райкому, допомога.

Втім, нема чого дивуватися. Коли колгоспи винесли рішення наслідувати приклад восівців, тов. Акимов поставився до цього скептично: мовляв, поживемо, побачимо, що ви там набудуєте. На постанову обкому КП(б)У та облвиконкому, якою була схвалена ініціатива шовкайців, райком зовсім не реагував і ніяких рішень не вжив.

Був і такий випадок. Вперше зібралась нарада в МТС з питання про будову. Напередодні, ввечері подзвонили тов. Акимову — чи не прийде він, хоч цього разу, на нараду. Гаразд, — почулась відповідь, — нагадайте про це райком...

Одначе вранці тов. Акимов змінив своє рішення: він зайнятий, але якщо вдасться знайде, неодмінно надішле на нараду. Трохи згодом, на друге телефонне нагадування, тов. Акимов відповів: «А чи не підкласти цієї наради... якось зберемося, обміркуємо, може рішення ухвалено, а тоді й будуйте собі на здоров'я...»

Вираз «будуйте собі» — не випадковий. Така вже звичка у тов. Акимова: розмежувати, так би мовити, права й обов'язки. Про це пересвідчились всі передовики колгоспів, що брали участь у районному зльоті. Директор МТС тов. Мащенко у своєму виступі порушив питання про організаційне зміцнення колгоспів і обов'язкове запровадження ланкової системи праці. Раптом тов. Акимов обірвав промову:

— Чого ви нам про це розповідаєте. Краще розкажіть, як ви трактори ремонтуєте та як будете сіяти. І взагалі краще про свої справи дбайте.

Директор широко відкрив очі: та хіба питання про організаційне зміцнення колгоспів і ланкову систему праці не є кровними питаннями МТС. Чи може це натяк на будову...

Але якщо тов. Акимов говорить натяками, то в інших районних керівників немає такої «делікатності». Райуповноважений тов. Чебуренко, член пленуму райкому КП(б)У і член райвиконкому, зустрівши якось на вулиці шовкайців, іронічно вигукнув:

— От йдуть ті, що гадають збудувати весь світ!

А райпрокурор тов. Андошков погрожував:

— Чого ви в колгоспах будматеріали берете? — От ми перевіримо...

Що й казати, страшно стає, коли чуєш таку загрозу. Не за шовкайців, звичайно, а за тих районних керівників, які не можуть зрозуміти сили й міці народної ініціативи.

М. Брег.

Будинок театру імені Заньковецької відбудовується

У місті Запоріжжі почалися роботи першої черги по відбудові будинка театру імені Заньковецької, зруйнованого німецько-фашистськими загарбниками.

На підготовчих роботах по уборці нагасового бою, металевих перекрить і залізного лому беруть участь жителі міста, робітники та службовці підприємств і установ.

Особливо високими показниками відзначаються колективи робітників і службовців міськпромкомбінату, облфінвідділу. Працівники фінвідділу раніше строку закінчили очистку виділеної їм ділянки, убравши 175 кубометрів битої цегли і щебня.

Молодість перемагає

Дівчата їхали до міста. Колгоспи різних сіл і районів послали їх після визволення Запоріжжя відбудовувати підприємства, зруйновані німцями.

— Дівчата, не соромтесь! Роботи не лякайтесь. Новий робота вас навчиться, — навчали їх старики.

Дівчата в селі вирішили працювати, не шкодуючи сил, щоб прискорити допомогти бійцям Червоної Армії швидше розгромити ворога.

Але деяким з них працювати відразу не довелось. Седих Аня, Ігнатова Люба, Подтихан Паша потрапили на завод ім. Барлиєва учнями до ливарного цеху. Олійниченко Катя, Горохвець Паша, Кошко Катя—до інструментального вчитись на токаря та фрезувальника.

Їхали дівчата, гадали, що для них, молодих та здорових, новою роботою на селі буде. Відбудовувати підприємства—це розбирати цеглу, щебінь, носити будівельне сміття, розчищати майданчики для нового будівництва. Так уявлялася їм робота в місті. Насправді, вийшло не те.

Начальник ливарного цеху Зюзін Олексій Тимофійович взяв дівчат у науку.

Легко влучила, з його енергійною чутливістю до температурних змін, з складністю варіацій хімічного сполучення та стопу видалось Паші Подтихан майже недосяжним і зовсім незрозумілим.

Багато разів вона казала своїм товаришкам:

— Ні, дівчата, не здолаю я цієї справи. Сором мені! Дуже соромно, що я така нетямуща, але топильника з мене не вийде.

— Пашо, не занепадай духом! Не святі горшки роблять, — заспокоювали її товаришки. — І нам наша формовка важко дається, але нічого, засвоюємо.

— Буду просити, щоб формовщиком перевели, — вперто твердила Паша.

Але Зюзін доводив, що з неї вийде добрий топильник, що вона замало вірить у свої сили, що навчання посувається дуже добре, що він з неї, Паші, задоволений.

Пройшло небагато часу і Подтихан ділово оволоділа складною професією, яка завжди рахувалась тільки чоловічою.

Нехай навчання їй далося нелегко, але зараз, працюючи вже самостійно, вона пишається тим, що замінила робітника — чоловіка.

У той час, коли Подтихан оволоділа професією в ливарному цеху, Кошко Катя знайомилась з будовою великого фрезерного верстату.

— Дівчатоньки, хіба можна його коли зрозуміти, вивчити? — ледве не плачучи, казала вона своїм подругам, що прибули з нею на відбудову. — У нього стільки колес, ручок, затискачів, що я за все життя цього не здолаю!

Подруги співчували, поділялись і своїм горем та побоюваннями.

— Хіба токарний верстат простіший? — з образою в голосі запитувала Катя Олійниченко. Все крутиться, обертається, гуде. Піди, спробуй, зрозумій—що до чого. А головне, того й дивись, що наломить, затягне..., і ніякого токаря з мене не вийде.

Так дівчата, можливо, іноді перебільшуючи побоювання, все ж вперто вчились, засвоюючи нову професію фрезувальників і токарів.

І сьогодні, розмовляючи під час перерви на обід в інструментальному цеху, де більша половина робітників — молодь 18—20 років, переважно дівчата, всі говорять про Катю Кошко, як про кращу стахановку-фрезувальницю, яка виконує норми на 150 — 160 процентів.

— Я впевнилась, — каже Катя, — ніщо легко не дається, і ми з подругою вирішили, будьщо оволодіти спеціальністю, якої нас хочуть навчити. Коли вчать — значить така професія заводові необхідна, і нам нема чого обирати, що легше. Вирішили і, здається, освоюємо, відповідно закінчила вона.

Перерва закінчилась. Загули електромотори, загуркотіли, засвітились верстати. Дівчата стали на свої звичайні робочі місця, взялися виготовляти продукцію, потрібну фронтові.

В. Горлач.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Цінний почин

Війна понароджала багатьох дітей, відібрала у них найближчих — рідних, матір і батька. Радянська держава подбала про цих дітей. Створено широку сітку дитячих притулків, будинків. Піклуванням і увагою оточує сиріт радянська громадськість.

По-батьківському ставиться до вихованців дитячого будинку директор В.-Токмацького держплемгоспу тов. Лободзінський. Він буває у дітей, розпитує про нужди. Недавно він порадив нам організувати власне допоміжне господарство. Ми вагалися, що воно нам дасть. А на раннім ранок тов. Лободзінський надіслав у дитячий будинок подарунок: дві свині, трьох телят, 40 курей, 50 кролів, 10 гусей, дійну корову. Це допомогло нам створити власне допоміжне господарство. І, звичайно, продовольча база дитбудинку стала більш міцною.

Тов. Лободзінський зробив цінний почин. Хотілося б, щоб цей почин підхопила решта керівників підприємств.

В. Бродін,
директор В.-Токмацького дитячого будинку.

Власними силами відбудуємо клуб

На допоміжному господарстві заводу «Запоріжсталь» працює багато молоді. Бувало, закінчиться робочий день, починає вона з нудьги тинятися з кутка в куток, не знаючи за що взятись. Та ось комсомольці організували самодіяльні гуртки — драматичний і хоровий, — зразу стало веселіше.

Нещодавно у нас відбувся вечір. Члени драмгуртка поставили п'єсу «Наша дівчина», хористи виконали кілька пісень. Всім дуже сподобалося. Шкода тільки, що в нас немає приміщення, де ми могли б проводити культурну роботу.

Ми оглянули старий клуб, зруйнований німцями. Його можна відбудувати. Молодь охоче взялася б за цю справу, але затримка за лісо-матеріалом. Якщо дирекція «Запоріжсталі» допоможе нам його здобути, значить, до [illegible] ми матимемо свій власний клуб.

Гуртківці.

МАТЕРИНСЬКЕ СПАСИБІ

Кілька місяців тому ми повернулися до рідного міста з евакуації. І зразу перед нами постало питання, як бути з дітьми. Ми ж не працювали і нам було важко їх утримувати.

У відділі народної освіти Леніського району нам запропонували влаштувати дітей в дитячий будинок Н[illegible]. Ми не було до речі!

Коли завідуюча дитячим будинком тов. Юхневич повела нас по теплих, затишних кімнатах дитячого закладу, і коли ми побачили здорових, життєрадісних її вихованців, ми зрозуміли, що ця здравниця швидко змінить здоров'я наших дітей. І ми не помилилися! Сите харчування, пісні, розвага, твердий режим зробили благотворний вплив на дітей—вони розквітли.

Хочеться від щирого серця подякувати працівників дитбудинку, які так добре ставляться до дітей-сиріт.

М. Березовська,
О. Запорожна.

ЗА РУБЕЖЕМ

Воєнні дії в Західній Європі

ЛОНДОН, 9 березня. (ТАРС). [illegible] повідомлені штабу верховного командування союзних експедиційних сил [illegible] що війська [illegible] мешкаю між [illegible] населених пунктів [illegible] Інтервенція [illegible] ії. Патрулі [illegible] берега [illegible] 8 березня [illegible] положення.

На північній ділянці фронту [illegible] просувалися приблизно на 5,5 [illegible] зайняли 2 населених пункти [illegible] південь від [illegible] Бонн [illegible] або [illegible] району Рейну [illegible] від Кобленца.

Середні і легкі бомбардувальники [illegible] лучення, що ведуть до [illegible] від Кельна.

У зведенні штабу [illegible] дані про формування [illegible]

ЛОНДОН, 9 березня. (ТАРС). [illegible] денні штабу збройних сил союзників [illegible] середземноморському театрі [illegible] вбитися, що в Італії дії [illegible] обмежувалися сутичками [illegible] лерійською перестрілкою.

ВІДПОВІДІ ІДЕНА В ПАЛАТІ ГРОМАД НА ЗАПИТАННЯ ПРО ГРЕЦІЮ

ЛОНДОН, 7 березня. (ТАРС). [illegible] редає агентство Рейтер, міністр [illegible] них справ Іден заявив в палаті [illegible] недавні зміни в грецькому уряді [illegible] ло поновлено пост суб-секретаря [illegible] ної безпеки, були проведені без [illegible] тації з англійським урядом.

Іден повідомив, що англійські [illegible] тернували в Північній Африці [illegible] від. За словами Ідена, 8.000 з [illegible] кості є полоненими еласовцями [illegible] ми в Африку під час боїв у Греції [illegible] вилиться підготовка — [illegible] повернення всіх цих греків і [illegible] тися надія на те, що близько 1.500 [illegible] прибуде до Греції протягом [illegible] Іден указав, що [illegible] комісаром грецького уряду [illegible] не більше 200 чоловік в числі [illegible] обвинувачуються в діях, [illegible] рюється амністія. Іден додав, що [illegible] концентраційних таборах поблизу [illegible] міститься 6.000 чоловік (табори [illegible] англійцями), мали місце голодування.

ВИСТУП ПЕТРЕ ГРОЗА НА ЗАСІДАННІ РУМУНСЬКОГО УРЯДУ

БУХАРЕСТ, 8 березня. (ТАРС). [illegible] редає румунське радіо, на засіданні [illegible] міністрів, що відбулося вчора, прем'єр-міністр д-р Петре Гроза виступив з [illegible] ною промовою, в якій визначив [illegible] завдання, що стоять перед новим [illegible] Ці завдання полягають, зокрема, [illegible] безпечення порядку і безпеки в країні [illegible] уряду з провокаціями, що мали [illegible] урядом [illegible] бути скасовані, [illegible] тільки [illegible] обов'язків.

Одним з основних пунктів програми уряду, сказав д-р Гроза, є здійснення [illegible] ної реформи, тому що від того, [illegible] форма буде здійснена, залежить [illegible] лення повного порядку на селі [illegible] шення сільськогосподарської продукції.

Програма уряду передбачає також [illegible] ведення конкретних заходів щодо боротьби з спекуляцією, [illegible] прожиття та зниження цін.

Наша програма, сказав далі д-р Гроза, передбачає проведення чистки в рядах державного апарату, причому чистка не мусить здійснюватися швидко [illegible] Уряд накреслює заходи щодо покарання злочинців війни, а також осіб, які несуть політичну [illegible] ність за втягнення Румунії у війну на боці Німеччини.

Тарас Григорович Шевченко

(131 РІК З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Могутнє і гнівне поетичне слово найвизначнішого поета українського народу широко відоме не тільки серед братніх народів Радянського Союзу, але й в цілому світі. Тарас Григорович Шевченко був справжнім сином свого народу,—він віддав йому не тільки могутню силу свого таланту, а й все своє багатостраждальне життя.

Народився Т. Г. Шевченко 9 березня 1814 р. в селі Моринцях Звенигородського повіту на Київщині, в сім'ї кріпака. Страшні, нерадісні були дитячі роки малого Тараса. Жорстоко й немилосердно знущався його деспотичний пан Енгельгардт—найбільше за творчі поривання до малювання, за намір стати художником. В 1838 році доля, здавалось, посміхнулась йому. Кращі передові люди того часу, видатні представники російської літератури та мистецтва—визначний художник К. П. Брюлов, поет В. А. Жуковський, конференц-секретар Академії мистецтв В. І. Григорович та художник Венеціанов—звернули увагу на природну силу таланту Шевченка, викупили його з кріпацької неволі.

І він заговорив своїм могутнім поетичним голосом, заговорив сміливо і гордо. Про болі і страждання, про неволю і образи, про муки і сльози народні розповів поет в своєму «Кобзарі»:

«Кругом неправда і неволя,
Народ замучений мовчить».

І вже в ранній своїй поетичній творчості, в своїх перших романтичних баладах «Причинна», «Тополя» поет говорить про соціальне лихо народне, про долю жіночу (соціальна поема «Катерина»). Щодалі голос поета мужнів, він злився з голосами російських революціонерів-демократів—Герцена, Чернишевського, Добролюбова, які кликали народ на героїчну боротьбу з самодержавством. Т. Г. Шевченко закликає жорстоко й немилосердно карати всіх гнобителів знедоленого народу. Він пише ряд відомих поем на історичні теми: «Гайдамаки», «Тарасова ніч», «Іван Підкова», в яких відображає героїчну боротьбу українського народу проти польської шляхти. Про ці твори великий російський письменник М. Горький писав: «В його епопеї ви особисто долю чутно скаргу всієї Малоросії, в його спогадах про козацьку волю ви відчуєте спогади всього народу». Не дурно поміщики, боячись нової селянської революції, писали: «Твори Шевченка «Тарасова ніч» та «Гайдамаки» дихають непримиренною ненавистю до дворянства нашого і до того ж гостро відображають картини гайдамацької різанини, що саме в нашій стороні, де народ і сам до цієї пори зберігає перекази цих кривавих подій, надто небезпечні для дворянства і всіх інших станів суспільства, бо народ, бачучи в них виключно тільки зображення помсти, різанини, кровопролиття, захочеться до того, щоб повторити ці справи, які так уславлюються».

В 1843—45 роках Т. Г. Шевченко відвідав Україну. Дике, нестерпне свавілля поміщиків глибоко вразило поета. Гомін стогону лунав по всій Україні. Стогнав український народ під чоботом російського самодержавства Миколи І, що його народ слушно називав царем-палкічем. Саме в цей час Шевченко пише свої кращі політичні поеми—сатири «Сон», «Кавказ», в яких нещадно викриває і таврує всю царську бюрократичну державну машину. Це був убивчий гостро-сарказтичний політичний памфлет, спрямований проти самого біснуватого жандарма Європи—Миколи І.

Царат відчув, яку грізну небезпеку являють бунтарські поезії Шевченка. В 1847 році його заслали в далекі оренбурзькі дикі степи в солдати. На присуді цар Микола І-й власноручно дописав: «Під найсуворіший нагляд, з забороною писати і малювати».

Десять років він пробув далеко від своєї сплюндрованої України, зазнаючи нелюдського ставлення, знущання і приниження. Але волю і мужність народного поета-борця не здатні були зламати царські сатрапи. «Караюсь, мучусь, але не каюсь»—такий був девіз непоборного поета.

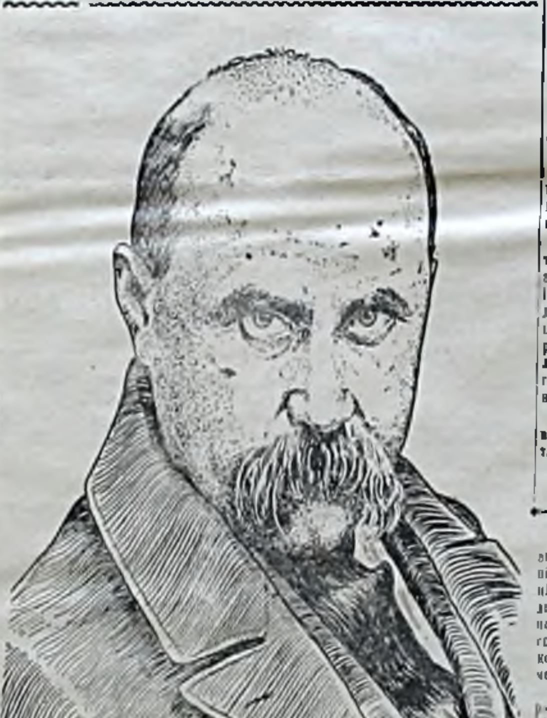

Викривальна сатира Шевченка ще з більшою силою спрямовується проти першого злочинця й ката народного—самого кривавого царя.

«...Лютуй! Лютуй,
Мерзенний старче! Розплодив
В своїх тюрмах і за моря
Уже кетяг святих зерн.
По громові праведних, святих
Тебе уб'ють. Неначе тупи
Тебе заріжуть, мов собаку,
Уб'ють обухом».

(«Неофіти»).

Шевченко вірив у революційну силу народу, він не тільки ненавидів мерзенне панство і царських сатрапів, а подібно до того, як Чернишевський закликав «Русь к топору», кликав народ до всенародної розплати, до селянської революції.

Поет був кровно зв'язаний із своїм народом, в своїх творах він відбив болі, страждання і сподівання народні. Глибоко люблячи свою батьківщину, він закликав позбутись кайданів рабства:

«О, люди! Люди небораки!
Нащо здалися вам царі?
Нащо здалися вам псарі?
Ви ж таки люди, не собаки!»

Ім'я народного співця намагалися використати під час німецької окупації України і українсько-німецькі націоналісти. Ці трclarify мерзенні запроданці народу уважно забули, якою ненавистю пашіли гнівні слова поета, спрямовані проти всяких загарбників і колонізаторів, а тому числі і проти чорної німчури.

З іменем Т. Г. Шевченка зв'язаний розвиток всієї української літератури. Він був основоположником нової української літератури, подібно до того, як Пушкін—російської, творцем української літературної мови, широко використавши для цього класичні надбання світової та російської літератури. Він створив безсмертні шедеври української літератури, якою вправі пишатися трудящі України. Шевченкова поезія була рідна і близька російському народові, бо інтереси обох народів у їхній спільній боротьбі були спільні. І ті революційні гасла, які проголошували кращі сини нашої батьківщини, Шевченко висловив у своїй революційно-політичній поезії. «...Він заслуговує на високу оцінку саме як перший і дійсно народний поет, який не перекручував суб'єктивними додатками народних дум і почувань» говорив про нього М. Горький.

Високу оцінку його поетичної і громадської діяльності дали передова російська критика. Революційна демократія Росії в один голос заявила про те, яку виключну роль відіграв Шевченко і як поет і як політичний діяч.

Про велике значення Т. Г. Шевченка писав В. І. Ленін в 1914 році, коли наляканий царський уряд заборонив шанувати світлу пам'ять поета: «Заборона вшанування Шевченка була такий чудовий, прекрасний, на диво, щасливий і вдалий захід з точки зору агітації проти уряду, що кращої агітації і уявити собі не можна. Я думаю, всі наші кращі соціал-демократичні агітатори проти уряду ніколи не досягли б за такий короткий час таких запаморочливих успіхів, які досяг у протиурядовому розумінні цей захід. Після цього заходу мільйони «обивателів» стали перетворюватися у свідомих громадян і переконуватися в правильності того вислову, що Росія є «тюрма народів».

Шевченко—поет, борець. Його гнівне гуття животворне слово близьке серцю народу.

Шевченко наш. Народи Радянського Союзу свято зберігають світлу пам'ять народного співця. Уже в перші роки існування радянської влади, з ініціативи В. І. Леніна були споруджені пам'ятники Т. Г. Шевченку в Москві та Ленінграді. На [illegible] написано слова: «Великому поету—пролетарю Тарасу Григоровичу Шевченко 1814—1861, великий руський народ». Монументальні пам'ятники були споруджені в столиці України Києві, Харкові і в багатьох інших містах нашої Батьківщини.

Полум'яні, повні гніву і огнені слова Шевченка, як [illegible] бійців славної Червоної Армії «громадою обух сталить» повної Армії «громадою обух сталить» відплатити за кров і муки України німецьким канібалам, [illegible] землю нашої батьківщини:

«І вражою злою кров'ю
Волю окропіте».

Цих гнівних слів великого народного кобзаря не забувають наші славні бійці, громлячи фашистських загарбників у лігві фашистського звіра.

К. Лавруша,
завідуючий кафедрою української літератури Запорізького педінституту.

Відповідальний редактор
О. ШАБАЛІН

БЕ—00041 м. Запоріжжя, друкарня «Поліграф» обвидавництва поліграфії, вул. Леніна 44. Адреса редакції: ріг вул. Жуковської і Тургенівської, 56. Тел.: 2-40, місцевої редакції — 3-50.